

Izveštaj sa radionice/masterklasa iz Italije

U periodu od 7.9. do 13.9. učestvovala smo na međunarodnoj radionici pod nazivom **“Designing regeneration in inner and marginal areas: service design and collaborative strategies”**, u organizaciji Poliarte akademije u **Montaltu delle Marche, Italija**. Tema radionice bila je obnova i oživljavanje ruralnih područja Italije kroz pristupe servisnog i kolaborativnog dizajna.

Tokom radionice imali smo niz predavanja koja su nas uvodila u problem starenja stanovništva u Italiji i depopulacije unutrašnjih delova zemlje. Upoznali smo se sa činjenicama da samo oko 15% stanovništva Italije živi u unutrašnjosti, dok sela sa manje od 5.000 stanovnika čine gotovo polovinu teritorije države. Ova pojava, koju su predavači opisali kao **“ljudsku anemiju”** Italije, pokazuje kako mnoge zajednice u unutrašnjosti preživljavaju oslanjajući se na poljoprivredu, stočarstvo i zanatstvo, ali i koliko su te sredine suočene sa problemom starenja i napuštanja mladih ljudi.

U okviru teorijskog dela radionice, učili smo o **principima kolaborativnog i servisnog dizajna**, o načinima pristupa složenim društvenim problemima, te o fazama rada – od istraživanja i analize konteksta, preko definisanja problema, do izrade prototipa i prezentacije konačnih rešenja. Naglašeno je koliko je važno da dizajn ne bude samo estetska disciplina, već alat za stvaranje društvenih promena i unapređenje kvaliteta života.

Praktični deo radionice obuhvatio je **terenski rad u selima Patrignone i Porchia**, gde smo imali priliku da upoznamo lokalne zajednice i da kroz direktno iskustvo razumemo njihove potrebe. Na terenu smo imali vodiče koji su nam pokazali prostore sa potencijalom za obnovu i prenamenu u nove funkcionalne sadržaje, odnosno lokacije koje bi mogle doprineti ponovnom oživljavanju lokalne zajednice.

Tokom obilaska razgovarali smo sa lokalnim stanovništvom, beležili njihove priče i zapažanja, fotografisali, crtali i zapisivali utiske. Ti neposredni kontakti pomogli su nam da bolje razumemo svakodnevni život u manjim sredinama Italije i izazove sa kojima se ljudi suočavaju. Na osnovu prikupljenih informacija radili smo u manjim grupama na razvoju **servisnih modela** koji bi mogli doprineti oživljavanju zajednice. Radionica se završila prezentacijom svih projekata, gde smo predstavili naš koncept i zaključke pred gradonačelnikom i profesorima Poliarte akademije.

U celini, radionica je bila izuzetno inspirativno i korisno iskustvo. Imale smo priliku da upoznamo mnoge mlade dizajnere i arhitekte iz različitih delova sveta, da razmenimo ideje i da naučimo mnogo o **temeljnem pristupu servisnom dizajnu** koji stavlja fokus na društvo, zajednicu i međuljudske odnose.

Design questions

A kit of questions to drive the the design of the system map

What are the touchpoints involved?

Who are the users involved?

How are these elements connected? Is there a hierarchy?

Does the structure follow a sequence, or is it more organic?

What are the key activities?

How does communication flow between actors and touchpoints?

What flows (e.g., information, resources, value, people) exist within the system?

Field observation template

This notebook is designed to support participant observation during field visits to places identified for potential regeneration. It will help you record what you see, hear, feel, and imagine – both as an observer and as someone temporarily part of the place. It helps you capture impressions of places, notice people, spaces, and stories, identify challenges and opportunities, and contribute to future design and dialogue.

HOW TO USE IT

Take notes during and after visits, write freely while following the 7 sections below, add sketches or photos, include your own reactions as well as facts, and remember there are no right or wrong answers—just honest observation with curiosity, empathy, and all your senses.

Sections

1. BASIC INFORMATION

- Date / Time
- Location
- Conditions (weather, light, sounds, smells)

2. SPACE

- ✗ Appearance (architecture, colors)
- Organization (open/closed, visible/hidden)
- Accessibility (for all ages/abilities)
- Current use
- ✗ Unused or neglected elements

3. PEOPLE

- ✗ Who uses the space, and how
- ✗ Interactions with each other / the place
- ✗ Age or social groups visible
  - Overall mood/energy

4. STORIES AND MEMORY

- Local stories or memories
- Traces of history/culture
- Legends or symbolic places
- Talk about past/future

⇒ 5. CHALLENGES

- Problems
- Safety or comfort issues
- What's missing

⇒ 6. OPPORTUNITIES

- Ideas and possibilities
- Suggestions from locals
- Potential future uses

7. REFLECTION

- How did it feel?
- Key image, sound, or moment
- Keywords that describe it
- Any surprises

